

Zatoka Perska w okresie umajjadzkim i abbasydzkim jako „region artystyczny”

Celem projektu badawczego jest zrozumienie krajobrazu artystycznego regionu Zatoki Perskiej w okresie panowania dynastii Umajjadów i Abbasydów (VII-XIII w.). Zostanie on osiągnięty poprzez znalezienie odpowiedzi na pytania takie, jak: w jaki sposób idee artystyczne były przenoszone z jednego miejsca do drugiego? W jaki sposób artyści, warsztaty i obiekty artystyczne podróżowali w tym regionie? Które dzieła były oryginałami, a które kopiami? Ponieważ kultura artystyczna tego regionu w tym okresie jest znana niemal wyłącznie dzięki architekturze (rzuty, rozwiązania i charakterystyczne elementy architektoniczne) oraz dekoracjom architektonicznym wykonanym ze stiuku, projekt będzie bazował na tych kategoriach dziedzictwa materialnego.

Postępy w dotychczasowych badaniach nad sztuką Zatoki Perskiej w okresie wczesnoislamskim i średniowiecznym były często utrudnione przez brak podejścia interdyscyplinarnego. Architektura i stiukowe dekoracje architektoniczne są odkrywane przez archeologów, którzy następnie używają podejścia archeologicznego, aby zrozumieć te znaleziska. Metody historyczno-artystyczne są natomiast rzadko stosowane. Omawiana dyscyplina badawcza pozbawiona jest ponad to pogłębionych analiz i interpretacji poszczególnych zjawisk artystycznych. Przykładowo, pomimo że wielu autorów zauważyło podobieństwa pomiędzy poszczególnymi budynkami i ich dekoracjami, niewiele było prób zrozumienia natury tych podobieństw. Nie zostało ustalone czy mają one charakter ogólny i są bez znaczenia jak chodzi o zrozumienie wpływów artystycznych czy jest przeciwnie i wskazują one na – przykładowo – rozprzestrzenianie się wzorów artystycznych. Innowacyjny charakter tego projektu będzie polegał na zastosowaniu zarówno historyczno-artystycznej jak i archeologicznej wiedzy i metod. Pozwoli to na przewyższenie fragmentarycznego podejścia, które było charakterystyczne dla poprzednich badań i stworzenie bardziej kompleksowego obrazu tego zagadnienia. Rezultatem projektu będzie w związku z tym pierwsze całościowe studium sztuki wspólnot chrześcijańskich i muzułmańskich zamieszkujących wyspy i wybrzeża Zatoki Perskiej w okresie umajjadzkim i abbasydzkim.

Cel projektu będzie osiągnięty głównie poprzez bezpośrednie badanie fragmentów stiukowych i pozostałości architektonicznych na wielu chrześcijańskich i muzułmańskich stanowiskach tego regionu, przede wszystkim w: al-Qusur (Kuwejt), Sir Bani Yas (ZEA), Kharg (Iran), Samahij (Bahrajn), Jumeirah (ZEA), Al-Ain/Buraimi Oasis (granica ZEA i Omanu), Siraf (Iran). Część badań opierać będzie się na publikacjach i na nieopublikowanych danych wykopaliskowych. W badaniach nad architekturą i fragmentami stiukowymi zastosowana będzie przede wszystkim historyczno-artystyczna metoda analizy formalnej i porównawczej, która umożliwia określenie podobieństw i różnic między badanymi dziełami sztuki i budynkami. Podejście archeologiczne będzie niezbędne do właściwego zrozumienia strukturalnych zależności pomiędzy architekturą a dekoracjami oraz do datowania. W celu lepszej interpretacji wyników tych badań, uwzględnione zostaną także warunki geograficzne i czynniki historyczne.